

Stärk framtidens äldreomsorg

Fem nya liberala förslag för att
förbättra svensk äldreomsorg

Liberalerna presenterar idag en ny liberal äldreomsorgspolitik med kontinuitet i bemanningen genom egna team för varje omsorgstagare och bättre anställningsvillkor, mer praktisknära forskning men också tydligare krav på kunskaper i svenska språket för anställda i äldreomsorgen.

– Det är vi som ska skydda de äldre, nu är det kanske vi som kommer ta livet av dem.

Orden kommer från en undersköterska i äldreomsorgen. Det är ett vittnesmål från golvet i en verksamhet som samtliga partier, under lång tid inte ägnat tillräcklig kraft åt.

Covid-19 har blottlagt systemfel inom äldreomsorgen. För svag vårdorganisation och för låg kontinuitet i vilka den äldre träffar har gett en äldreomsorg som brister i både trygghet, integritet och värdighet.

Sverige ligger i botten av antalet vårdplatser i EU. Samtidigt som antalet äldre över 80 ökar. Vårdanställda har utlovats fasta heltidstjänster, men timanställningar och korttidsanställningar på deltid är fortfarande utbredd. Istället för att utnyttja nya mediciner och nya vårdmetoder till att höja kvaliteten har de ofta utnyttjats till att sänka verksamhetskostnaderna.

Det har funnits ett bristande ledarskap på nationell nivå. Vi har ställt för låga krav och samtidigt förväntat oss att varje kommun ska kunna uppfinna hjulet på egen hand. Nu krävs att staten tar större ansvar för att lösa problemen i äldreomsorgen. Oavsett var i landet du bor ska varje medborgare veta att där finns en äldreomsorg präglad av trygghet, integritet och värdighet.

Liberalerna är ett parti som genom hela sin historia drivit frågor om förbättringar för våra äldsta. Bengt Westerbergs arbete för eget rum i det som då kallades långvård var ett uttryck för den liberala kampen för trygghet, integritet och värdighet för alla; inte bara för oss som ännu är yngre. Det var en liberal regering som 1913 med stöd av bland annat Socialdemokraterna införde allmän folkpension.

Vi är beredda att när som helst diskutera förslagen vi idag presenterar med regeringen. Vill de, eller andra partier, säkerställa en äldreomsorg med värdighet och integritet kommer Liberalerna att ställa upp.

FEM FÖRSLAG FÖR EN VÄRDIG ÄLDREOMSORG

1. Eget team till varje hemtjänsttagare

Det är när samma person knackar på dörren varje dag som omsorgstagare och personal kan bygga en relation och känna en ömsesidig trygghet. Trots det visar en undersökning att omsorgstagare inom hemtjänsten i genomsnitt mötte 16 olika personer under en tvåveckorsperiod.

Vi skulle aldrig acceptera att våra barn mötte 16 olika lärare i svenska eller att få samma ärende hos Försäkringskassan handlagt av 16 olika handläggare. Än mindre ska vi acceptera att 16 olika personer kommer för att på morgon klä på, på dagen duscha och på kvällen klä av de äldre med stora hemtjänstbehov.

Vi vill därför införa egna hemtjänstteam som baseras på en individuell bedömning. Det bör finnas ett mål om att halvera antalet personer som kommer hem till omsorgstagare. I normalfallet bör målet vara ca åtta personer. Därutöver bör det till varje omsorgstagares team knytas specialistkompetens utifrån de egna behoven. Regeringen bör snarast ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram nya sådana föreskrifter. Så kan vi skapa en trygg omsorg präglad av integritet.

2. Nationell strategi för bättre bemanning och arbetsvillkor

Regeringens så kallade kvalitetsplan för äldreomsorgen saknar konkreta mål för både andelen personal med tillräcklig utbildning och andelen personal med fast anställning. Nu genomförs med stöd av Liberalerna och

Centerpartiet ett äldreomsorgslyft med fler fasta anställningar och betald utbildning på arbetstid inom äldreomsorgen.

Men äldreomsorgslyftet är en tillfällig ambitionshöjning. Det räcker inte. Regeringen måste ta fram en långsiktig nationell strategi för bättre bemanning och arbetsvillkor. Vi vill se bestämmelser om att äldreomsorgen i så hög grad som möjligt ska bemannas med fast anställda, för uppgiften utbildad personal och inte med timvikarier. Det behövs fler fast anställda undersköterskor och fler sjuksköterskor i äldreomsorgen.

3. Läkare på äldreboenden

Förutsättningarna skiljer sig åt mellan kommuner och regioner när det gäller att bedriva en säker och god vård. Trots att mer än en fjärdedel av svensk sjukvård bedrivs i kommunerna får de inte anställa läkare. Inte minst geriatriker och allmänläkare, borde kunna anställas av äldreboenden för en mer sammanhållen vård och omsorg av äldre. Det skulle underlätta för vård- och omsorgsteamens arbete och öka tryggheten för de äldre.

Vidare är det ett problem att omsorg och kommunal hemsjukvård saknar läkare på ledande nivåer. Inom sjukvården finns krav på chefsläkare med ansvar för patientsäkerheten. Även den kommunala vården och omsorgen bör inrätta funktionen chefsläkare

4. Forskning och ett nationellt centrum för äldreomsorg

Myndigheten för Vårdanalys pekar på behovet av mer praktisknära forskning och kunskap om äldreomsorgen. Vi vet helt enkelt för lite om vilka omsorgsåtgärder som bidrar till en hög kvalitet.

I den kommande forskningspolitiska propositionen vill Liberalerna därför avsätta åtminstone 100 miljoner kronor till studier om hur vi stärker kvaliteten i äldreomsorgen. Inte minst behövs forskning kring vilka tekniska lösningar som underlättar både uppsikt och stöd med bibehållen integritet.

Men det räcker inte. Forskningsresultaten måste också omättas i praktiken. Idag saknar äldreomsorgen – en verksamhet som kostar omkring 125 miljarder årligen – ett eget nationellt center för verksamhetsutveckling. Så ska vi inte fortsätta. Därför vill vi se ett nytt kunskapscentrum för äldreomsorg. Centret bör bland annat bidra med metoder för hur äldreomsorgen runt om i landet kan dra nytta av bland annat digitalisering och välfärdsteknik.

5. Språkkrav för äldreomsorgens personal

För äldre är det en trygghet att kunna kommunicera med någon som behärskar sitt eget språk. Bristande kompetens i det svenska språket är enligt Inspektionen för vård och omsorg ett riskområde. Detta kan leda till att den enskilde får omsorgen och vården utförd på ett felaktigt sätt eller inte alls.

Vi ser att utrikesfödda spelar en viktig roll inom äldreomsorgen. Stat och kommun måste därför tillsammans initiera en utbildningsinsats för att ge alla anställda och boende rätt förutsättningar. Språket är viktigt för att kunna läsa instruktioner, dokumentera och kommunicera med de boende. För årsrika med annat modersmål än svenska måste samhället så långt som möjligt säkerställa att stöd går att få även på deras språk. Socialstyrelsens föreskrifter måste tydliggöra att personal i äldreomsorgen ska ha tillräckliga kunskaper i det svenska språket.